

การเติบโตของนักศึกษาจีนและความหลากหลายของหลักสูตรการศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
The Growth of Chinese Students and the Diversity of Educational
Programs Offered By Educational Institution
of Higher Education in Thailand

Li Yang¹ วราภรณ์ ไทยมา²
Li Yang, Waraporn Thaima

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม เหตุปัจจัยในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาจีนในประเทศไทย ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติ และเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาจีนในแต่ละหลักสูตรตามเกณฑ์ ISCED 2013 จากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทยจีนมีการแข่งขันเข้าศึกษาต่อสูงอย่างต่อเนื่อง จึงไม่เพียงพอต่อปริมาณของนักศึกษาจีน นอกจากนี้ด้วยนโยบาย Go West ทำให้บางครอบครัวเริ่มส่งเสริมให้ลูกเรียนต่อต่างประเทศ ปัจจุบันดังกล่าวเรียกว่าปัจจัยผลัก และปัจจัยดึงดูด นั่นคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ตลาดแรงงาน และการปรับตัวของหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาตามเกณฑ์ ISCED 2013 พบว่า โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาจีนนิยมศึกษาต่อด้านการบริหารและกฎหมายมากที่สุด รองลงมาคือด้านการศึกษา โดยนักศึกษาจีนนิยมศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในมหาวิทยาลัยเอกชน และนิยมศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยรัฐในกำกับ โดยเน้นที่ด้านบริหาร และด้านสะเต็มศึกษา (STEM)

Received: 2020-12-19 Revised: 2021-01-13 Accepted: 2021-01-13

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Graduate College of Management, Sripatum University. e-mail: 396420995@qq.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม Lecturer in Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Graduate College of Management, Sripatum University

คำสำคัญ(Keywords): นักศึกษาจีน; ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด; สถาบันอุดมศึกษา; หลักสูตรนานาชาติ

Abstract

The objectives of this study are to explore the motivation of Chinese students on choosing Thailand's international program as an educated degree destination, to learn guidelines of international program management, and to do a comparative study on the number of student admission in each program under the ISCED 2013 framework. There are found that the competition of mainland china's student entering local university increases exponentially. The number of seat availability becomes more limited. Furthermore, with a "Go West Policy", some families begin to let their children going aboard. This is called a push factor. Pull factors are a geographical factor, labor market, and curriculum adaption of the institution. By evidence and ISCED 2013, it is also found that most of Chinese student register in Business Administration and Law program, while specific educational programs come as a second rank. Undergraduate and graduate programs in private universities are the most popular choices for Chinese students, while the Ph.D. program in Panyapiwat Institute of Management and autonomous university are chosen as a priority. Management and STEM program are the top of lists.

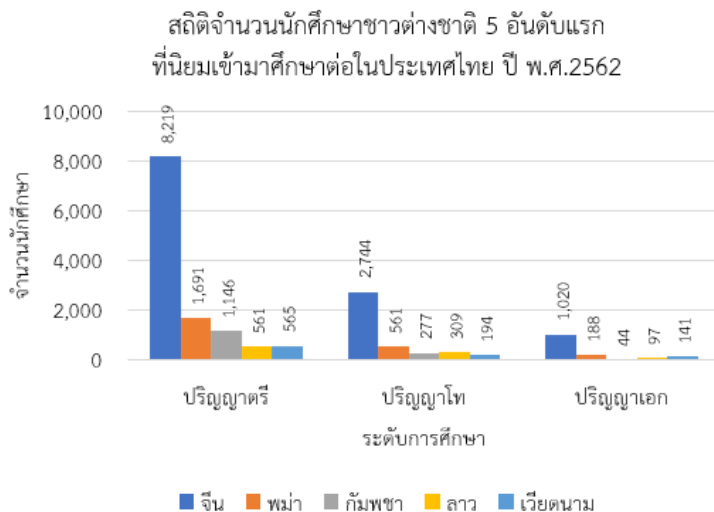
Keywords: Chinese Student; Push and Pull Factors; Thai Higher Education Institutions; International program

บทนำ (Introduction)

การศึกษาระบบฐานโลกาภิวัตน์ หรือ **Globalization based Education** คือ การเชื่อมโยงโลกด้วยการศึกษาทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ นวัตกรรม ทำให้การพัฒนาศึกษาทั่วทุกมุมโลกอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษาเป็นอย่างมาก เห็นได้จากนโยบายหลักที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วน คือ 1) นโยบายยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และ 3) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ของสภาการศึกษาแห่งชาติ การวางนโยบายดังกล่าวเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ทั้งในด้านการผลิต พัฒนาคน และสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างรอบด้าน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนากระแสหลักในด้านการเปิดรับการเข้ามาศึกษาต่อของ นักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชาวจีน

ในปัจจุบันเห็นได้ว่าประชาชนชาวจีนต่างเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ในปี พ.ศ.2562 พบว่า ชาวจีนนิยมเข้ามาศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมากที่สุด โดยระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 47.31 ระดับ ปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 50.62 และระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 46.70 รองลงมาคือประเทศ ในอาเซียน ได้แก่ พม่า กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ดังรูปที่ 1

ที่มา : (ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา, 2562)

รูปที่ 1 สถิติจำนวนนักศึกษาชาวต่างชาติ 5 อันดับแรก
ที่นิยมเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย ปี 2562

อย่างไรก็ตามในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา มีนักศึกษาจีนสมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) ผสมกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนฉับพลัน ทางดิจิทัล หรือ Digital Disruption (พิชญ์สินี มะโน, 2562) ทำให้นักศึกษาไทยลดลง สถาบันต่างๆ จึงเห็นโอกาสในการเติบโต จึงมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเพื่อรองรับนักศึกษาจีน

อย่างต่อเนื่องทั้งในหลักสูตรปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติที่แตกต่างกันไปภายใต้กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องซึ่งนอกจากจะมีการบริหารจัดการด้านหลักสูตรแล้ว การทำการตลาดก็เป็นสิ่งสำคัญ (Starck & Zadeh, 2013: 5-9)

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงการเติบโตของนักศึกษาจีนและความหลากหลายของหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ผู้นิพนธ์จึงได้ศึกษา รวบรวม เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาจีนในประเทศไทย ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติ และเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาจีนในแต่ละหลักสูตรของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมตามเกณฑ์ ISCED 2013 (UNESCO Institute for Statistics, 2015) โดยศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการ บทความวิจัย เอกสารทางสื่อออนไลน์ ผลจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้เห็นลักษณะทางสังคมและการปรับตัวทางการศึกษาภายใต้การพัฒนาเมืองและข้อจำกัดด้านการศึกษาของประชาชนชาวจีนในประเทศจีน และทำให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละสถาบันการศึกษาในประเทศไทยเพื่อให้เกิดจุดเด่นหรือจุดขายที่มีต่อนักศึกษาต่างชาติ รวมไปถึงถึงนักศึกษาไทยที่มีจำนวนลดลงจากภาวะปัญหาการเปลี่ยนฉันทานทางดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้การศึกษาเห็นถึงแนวโน้มสาขาแรงงานในอนาคตได้อีกด้วยเนื่องจากประเทศจีนถือได้ว่าเป็นประเทศมหาอำนาจ สาขาแรงงานที่มีการเรียนต่อมากอาจบ่งบอกถึงภาวะการมีงานทำในอนาคตภายใน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาจีนในประเทศไทย

การเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาจีนในประเทศไทยมีอัตราเติบโตขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในปีพ.ศ. 2560 - 2561 มีนักศึกษาจีนที่เป็นนักศึกษาใหม่เข้ามาเรียนในประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 52.44 และ ร้อยละ 56.00 ตามลำดับ (ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา, 2561) ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) (Castles & Miller, 2009)

ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) ที่เห็นได้ชัดคือ การแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในประเทศจีน หรือ “เกาเข่า” อยู่ในระดับสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ทำให้เด็กที่สอบไม่ติดเลือกที่จะออกไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย (ไทยรัฐออนไลน์, 2562; จิตรภณ ภูมิณัฐมงคล และ อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า, 2559, หน้า 39) นอกจากนั้นนโยบาย Go-West ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง

ของนโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One Belt, One Road) ของประเทศจีนที่มีการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ในเขตภาคตะวันตกเพื่อให้เป็นที่รองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมจากทางภาคตะวันออก ส่งผลให้นักศึกษาจีนที่มีภูมิลำเนาเดิมที่นั่นต่างออกมาหาความรู้ที่เป็นวิวัฒนาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อกลับไปประกอบอาชีพในภูมิลำเนาของตน

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) ที่ทำให้นักศึกษาจีนเลือกที่จะเข้ามาเรียนต่อในประเทศไทยมีหลายประการ คือ 1) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ประเทศไทยอยู่ไม่ไกลจากประเทศจีน และสภาพภูมิอากาศบางมหาวิทยาลัยคล้ายกับประเทศจีน เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ขอนี้จึงเป็นเหตุผลที่นักศึกษาจีนให้ความสำคัญที่สุด (จิตรภณ ภูมิฉัญญ์ มงคล และ อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า, 2559, หน้า 44) 2) ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในด้านภูมิศาสตร์ และยังเป็นคู่ค้าทางการลงทุนกับประเทศจีน ในขณะที่ค่าครองชีพค่อนข้างต่ำ ทำให้นักศึกษาจีนบางกลุ่มนิยมเรียนภาษาไทย และหางานทำต่อในประเทศไทยหลังจากจบการศึกษา (Yang & กมลทิพย์ คำใจ, 2560, หน้า 76) 3) นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางการศึกษา มีโครงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทย-จีน 4) การร่วมลงทุน (Take Over) ของชาวจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยทำให้สามารถดึงดูดนักศึกษาชาวจีนเข้ามาศึกษาต่อได้มากยิ่งขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยเกริก และ 5) ภาวะปัญหาการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล ส่งผลให้จำนวนนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยลดน้อยลง สถาบันอุดมศึกษา จึงเร่งปรับตัวเพื่อเปิดรับนักศึกษาต่างชาติมากขึ้น ทั้งเปิดวิทยาลัยนานาชาติ เปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การจัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลง หรือ MOU กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน มีการประชาสัมพันธ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแทน (agency)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าแรงจูงใจการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาจีนมาจากปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) อย่างเห็นได้ชัด โดยปัจจัยผลักดันมาจากข้อจำกัดด้านการรับจำนวนนักศึกษาของสถาบันการศึกษาในเมืองใหญ่ของประเทศจีนและการออกไปแสวงหาความรู้หรือวิวัฒนาการใหม่ๆ ของชาวจีนวัยหนุ่ม-สาว ภายใต้การพัฒนาเมืองจากนโยบาย Go-West ในขณะที่ปัจจัยดึงดูดมาจากการที่ประเทศไทยมีจุดเด่นในด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ทั้งด้าน ที่ตั้ง ตลาดแรงงานและสภาพเศรษฐกิจ นโยบายการพัฒนาเมืองที่ดึงดูดชาวต่างชาติ รวมไปถึงการประสบปัญหาจากการที่นักศึกษาไทยลดลงจากภาวะปัญหาการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แบ่งสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ 1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยรัฐในกำกับ และ มหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัดรับ 2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยเอกชน และสถาบันเอกชน และ 3) สถานศึกษานอกสังกัดฯ เช่น สถาบันการbinพลเรือน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การบริหารจัดการระบบการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดมาตราสำคัญไว้ เช่น 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 หมวด 5 (การบริหารและจัดการศึกษา) ส่วนที่ 3 (การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน) มาตราที่ 43-46 มีสาระสำคัญคือ ให้ความสำคัญทั้งในด้านการจัดการศึกษา การพัฒนาระบบบริหาร มีเสรีภาพทางวิชาการ โดยต้องมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) และ 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีเนื้อหาสำคัญคือ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวว่า สถาบันการศึกษาต้องมีการประกันคุณภาพภายใน นั่นคือการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด และการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก นั่นคือการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยต้องเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเคลื่อนย้ายของนักศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก สถาบันอุดมศึกษาต้องมีมาตรฐานภายใต้ความแตกต่างของสถาบัน เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งสถาบันต้องมีการตรวจสอบได้ โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรนานาชาติ เนื่องมาจาก

มหาวิทยาลัยต่างๆ แข่งขันในเรื่องการเปิดหลักสูตรเพื่อดึงนักศึกษาต่างชาติมากยิ่งขึ้น บางครั้งจึงเกิดการร้องเรียนในกรณีที่หลักสูตรไม่มีมาตรฐานเพียงพอ

องค์ประกอบของหลักสูตรนานาชาติประกอบไปด้วย 1) การบริหารงานมีความเฉพาะตัวทั้งในด้านบุคลากร การเงิน และการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) หลักสูตรมีความเป็นสากล ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ และมีการเทียบโอนหน่วยกิตได้ 3) นักศึกษามีความหลากหลายของเชื้อชาติ ไม่จำกัดเฉพาะคนไทย 4) ผู้สอนมีคุณวุฒิที่ดีและมีความหลากหลายของเชื้อชาติ 5) กิจกรรมในหลักสูตรมีความสร้างสรรค์สร้างเสริมประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และ 6) สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อม (จรัญญา เทพพรบัญชากิจ, 2556, หน้า 38) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยของ วิทวัส ดิษยะศริน สัตยารักษ์ และ วราภรณ์ คล้ายประยงค์ (2553) พบว่าองค์ประกอบในการบริหารงานด้านการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ 1)การบริหารหลักสูตร 2)การบริหารงานทั่วไป 3)การบริหารงานบุคคล 4)การบริหารงบประมาณ และ 5)การบริหารอาคารสิ่งแวดลอม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลด้านเป้าหมายของแผนดำเนินงาน และदानผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในระดับสูง โดยการบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารหลักสูตร สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการจัดการหลักสูตรนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาได้ดี

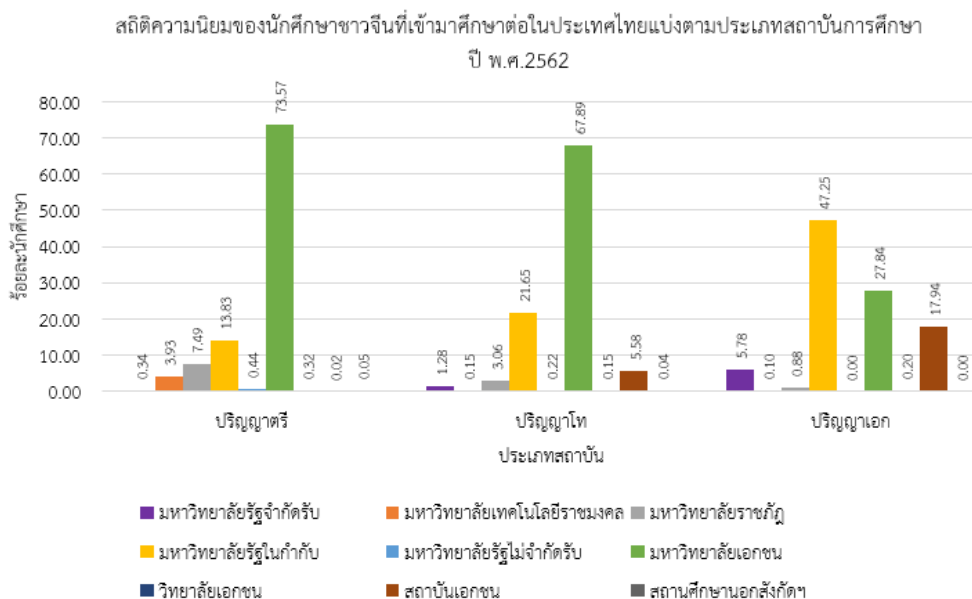
อย่างไรก็ตามการบริหาร 5 ด้านดังกล่าวสอดคล้องกับการเสนอแนวทางของจรัญญา เทพพรบัญชากิจ (2556) เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเอกชน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ จะกล่าวถึงด้านการบริหารหลักสูตร โดยต้องมีหลักสูตรที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของตลาด และควรมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสากล อาจมีการพัฒนาร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ 2) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา หรือการบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยต้องมีการกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพและหาจุดแข็งของตนเองเพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังสามารถพัฒนาตนให้เป็นที่รู้จักในระดับสากลโดยการซื้อต้นแบบ (Franchise) จากสถาบันต่างประเทศที่มีชื่อเสียง หรือสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สิ่งที่สำคัญคือต้องสร้างภาพลักษณ์หรือปรับการทำงานของสถาบันให้มีความคล่อง ยืดหยุ่น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ 3) ด้านบุคลากร หรือ การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณวุฒิและวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำองค์กร และผู้สอน ควรมีความรู้ที่เหมาะสม สามารถประยุกต์ความเชี่ยวชาญหรือจัดการเรียนการสอนให้เท่าทันยุคสมัย นอกจากนี้ควรสร้างความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนผู้สอนที่มีจากต่างประเทศ เพื่อให้การเรียนการสอนมีการบูรณาการทำให้เกิดการพัฒนา

ในระดับสากล และ 4) ดานทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือการบริหารอาคารสิ่งแวดลอม และการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการบริหารการศึกษา โดยพัฒนาช่องทางให้ภาคีอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการรวมทั้งเสนอความคิดเห็น สิ่งที่สำคัญคือการจัดตั้งหน่วยประกันคุณภาพการศึกษามี การศึกษาวิจัยในเชิงพาณิชย์ เพื่อสร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย อีกทั้งมีการทำ การตลาดการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารงบประมาณที่ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบด้านบริหารงานข้างต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการปรับตัวของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยทั้งภาครัฐ และเอกชนภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหาร การจัดการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้การบริหารหลักสูตรนานาชาติที่กลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษาต่างชาติ ต้องมีมาตรฐาน การบริหารได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านบุคลากร และ ดานทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ความหลากหลายของหลักสูตรนานาชาติในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดภาวะปัญหาการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล ที่ นำไปสู่ความนิยมในการเรียนออนไลน์ เช่น Khan Academy MOCCs หรือ Coursera ฯลฯ (พิชญ์สินี มะโน, 2562, หน้า 3) สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องปรับหลักสูตรการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อ นั่นคือการพัฒนาและ/หรือเปิดหลักสูตรที่เปิดรับ นักศึกษาชาวต่างชาติ เมื่อพิจารณาภาพรวมความนิยมของนักศึกษาจีนจากประเภท สถาบันการศึกษา พบว่า นักศึกษานิยมศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนทั้งในระดับปริญญาตรีและ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 73.57 และ ร้อยละ 67.89 ตามลำดับ รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยรัฐใน กำกับ ในขณะที่ระดับปริญญาเอก นักศึกษาจีนนิยมเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐในกำกับมาก ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.25 รองลงมาคือมหาวิทยาลัยเอกชน คิดเป็นร้อยละ 27.84 และสถาบัน เอกชน คิดเป็นร้อยละ 17.94 ดังรูปที่ 2

ที่มา : (ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา, 2562)

รูปที่ 2 สถิติความนิยมของนักศึกษาชาวจีนแบ่งตามประเภทสถาบันการศึกษา
ปี พ.ศ.2562

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้พิจารณาเฉพาะ 5 สถาบันการศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาจีนมากที่สุดในแต่ละระดับปริญญา โดยแบ่งตามเกณฑ์ ISCED 2013 (UNESCO Institute for Statistics, 2015) ในระดับภาพกว้าง ซึ่งพบว่า มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.73 ของสถาบันการศึกษาทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 37.69 ของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบริหารธุรกิจและกฎหมายซึ่งมีจำนวนนักศึกษาจีนคิดเป็นร้อยละ 84.47 ของนักศึกษาจีนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนี้ได้รับความนิยมจากนักศึกษาจีนอย่างมาก เนื่องมาจาก ในปี 2553 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ได้เปิดวิทยาลัยนานาชาติจีน ซึ่งเป็นการร่วมทุนกับมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคุณหมิง โดยใช้ภาษาจีนเป็นสื่อการสอน ในปีพ.ศ. 2562 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ (ภาษาจีน) ได้รับความนิยมอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 49.00 ของหลักสูตรที่นักศึกษาจีนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทั้งหมด โดยหลักสูตรนี้ให้ความสำคัญในด้านบัญชี ด้านการบริหารด้านโลจิสติกส์ รวมไปถึงมีการฝึกปฏิบัติงานจริงกับบริษัทฯ ทั้งในและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยยังให้ความสำคัญกับการดึงดูดนักศึกษาจีนอย่างมาก อาทิการจัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนประมาณ 20 แห่ง , การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกที่พักอาศัย และการพยายามสร้างภาพลักษณ์ให้อยู่ในระดับสากล (วรารักษ์ สามโกเศศ, 2558) รองลงมาคือมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยนี้ถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยที่มีระบบการสอนหลักสูตรนานาชาติเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มุ่งเน้นการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และเสริมด้วยภาษาต่างประเทศอื่นๆ มีการจัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยกว่างตงจุนจิน (Guangdong Ocean University Cunjin College) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ใหญ่ที่สุดทางใต้ของประเทศจีน นอกจากนี้ทั้ง 2 มหาวิทยาลัยยังได้ร่วมมือกันสร้างมหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชียหรือ Asia International College (AIT) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายโครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 (The Belt and Road Initiative) ของประเทศจีนอีกด้วย (ผู้จัดการออนไลน์, 2562)

อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 1 สังเกตได้ว่านักศึกษาจีนนิยมศึกษาต่อในด้านการบริหารธุรกิจและกฎหมายมากที่สุดเกือบทุกมหาวิทยาลัย โดย 4 ใน 5 เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในทางกลับกัน มหาวิทยาลัยรัฐหนึ่งเดียวที่มีจำนวนนักศึกษาจีนมากถือเป็นอันดับ 4 คือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเปิดสาขาการเรียนการสอนหลากหลาย และมีนักศึกษาจีนเกือบทุกสาขา โดยสาขาการบริหารธุรกิจและกฎหมาย , ศิลปะและมนุษย์ และ วิศวกรรม-อุตสาหกรรม และการก่อสร้าง มีจำนวนใกล้เคียงกัน ทั้งนี้หลักสูตรที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต รองลงมาคือ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) และ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาชาวจีน ระดับปริญญาตรี 5 อันดับแรก แบ่งตามเกณฑ์ ISCED 2013

ISCED 2013	มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต	มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ	มหาวิทยาลัยหัว เฉียวเฉิงหลินพระ เถียน	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	มหาวิทยาลัย นานาชาติ แอดมโฟร์
1 การบริหารธุรกิจและกฎหมาย	1,925	297	200	194	351
2 สังคมศาสตร์,-วารสารศาสตร์และ-สารสนเทศ	-	83	-	15	41
3 ศิลปะและมนุษย์	181	212	336	127	41
4 วิศวกรรม,-อุตสาหกรรมและการก่อสร้าง	-	21	-	104	-
5 การศึกษา	-	-	-	-	-

ISCED 2013		มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต	มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ	มหาวิทยาลัยหัว เฉียวเฉิงมู่ เฉียวเฉิงมู่ เฉียวเฉิงมู่	มหาวิทยาลัย เซี่ยงไฮ้ มหาวิทยาลัย เซี่ยงไฮ้	มหาวิทยาลัย เซี่ยงไฮ้ มหาวิทยาลัย เซี่ยงไฮ้
6	สุขภาพและสวัสดิการ	-	9	2	48	-
7	งานบริการ	173	219	-	-	-
8	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	-	30	8
9	วิทยาศาสตร์-ธรรมชาติ,-คณิตศาสตร์และ สถิติ	-	-	-	4	-
1	เกษตรศาสตร์-วนศาสตร์-การประมงและสัตว	-	-	-	1	-
0	แพทย์	-	-	-	-	-
1	โปรแกรมทั่วไปและคุณสมบัติ	-	-	-	-	-
1						
รวม		2,279	841	538	523	441

เมื่อพิจารณาในระดับปริญญาโท พบว่า แต่ละมหาวิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษาจีนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยพบนักศึกษาจีนมากในสาขาการบริหารธุรกิจและกฎหมาย และ การศึกษา เป็นหลัก โดยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ยังเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาจีนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (หลักสูตรภาษาจีน) และ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน (หลักสูตรภาษาจีน) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเกริก พบมากในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา (หลักสูตรภาษาจีน) และ มหาวิทยาลัยชินวัตร พบมากในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ (หลักสูตรนานาชาติ) เมื่อพิจารณามหาวิทยาลัยเกริกพบว่า มหาลัยนี้ถูกเทกโอเวอร์โดยนักลงทุนชาวจีนปลายปี พ.ศ. 2561 ซึ่งมีประสบการณ์จากการเป็นเอเยนต์แนะแนวศึกษาต่อประเทศไทยและจีน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยยังได้เปิดวิทยาลัยนานาชาติทั้งหลักสูตรภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาและรองรับการขยายไปในตลาดประเทศอาเซียนอีกด้วย ในขณะที่มหาวิทยาลัยชินวัตรให้ความสำคัญกับหลักสูตรนานาชาติอย่างต่อเนื่องทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย โดยมีการร่วมมือกับมูลนิธิ China Primary Health Care Foundation ในการจัดหานักศึกษาจีนมาศึกษาที่มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งยังมีวิทยาลัย Huaxia International College อีกด้วย (Voice TV, 2558) สิ่งที่น่าสังเกตคือ มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ ยังคงเป็นมหาวิทยาลัยรัฐในกำกับแห่งเดียวที่

ได้รับความนิยม ติด 1 ใน 5 โดยเปิดการสอนเกือบทุกสาขาวิชาตามเกณฑ์ ISCED 2013 สิ่งที่พบคือ ทุกสาขา ได้รับความนิยมใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 2 จำนวนนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาชาวจีน ระดับปริญญาโท 5 อันดับแรก แบ่งตามเกณฑ์ ISCED 2013

ISCED 2013	มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัย ชินวัตร	สถาบันการจัดการ ปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
1 การบริหารธุรกิจและกฎหมาย	417	131	175	153	50
2 สังคมศาสตร์,-วารสารศาสตร์และ-สารสนเทศ	-	-	9	-	11
3 ศิลปะและมนุษย	-	-	-	-	10
4 วิศวกรรม,-อุตสาหกรรมและการก่อสร้าง	1	-	-	-	11
5 การศึกษา	160	224	-	-	26
6 สุขภาพและสวัสดิการ	-	-	-	-	30
7 งานบริการ	13	-	-	-	-
8 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	-	-	-
9 วิทยาศาสตร์-ธรรมชาติ,-คณิตศาสตร์และ สถิติ	-	-	-	-	6
1 เกษตรศาสตร์-วนศาสตร์-การประมงและสัตว์	-	-	-	-	2
0 แพทย์					
1 โปรแกรมทั่วไปและคุณสมบัติ	-	-	-	-	-
1					
รวม	591	355	184	153	146

เมื่อพิจารณาความนิยมของนักศึกษาจีนในระดับปริญญาเอกพบว่า โดยส่วนใหญ่จะเรียนในสาขาการบริหารธุรกิจและกฎหมาย และสาขาการศึกษา จากตารางที่ 3 พบว่า สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ซึ่งเปิดเพียง 1 หลักสูตร นั่นคือ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ได้รับความนิยมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.94 โดยสถาบันนี้

ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ทั้งในด้านการศึกษา และการฝึกประสบการณ์ในบริษัทและองค์กรพันธมิตร หลักสูตรมีความเฉพาะด้าน โดยเน้นเรียนรู้ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติงานจริง หรือ **Work-based Education (WBE)** ซึ่งรองลงมาคือมหาวิทยาลัยเกริก ในหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (หลักสูตรภาษาจีน) และ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นที่น่าสังเกตว่า ความมีชื่อเสียงและความพิเศษเฉพาะของหลักสูตรของสถาบันการศึกษามีผลต่อความนิยมในหลักสูตรระดับปริญญาเอก

ตารางที่ 3 จำนวนนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาชาวจีน ระดับปริญญาเอก 5 อันดับแรก แบ่งตามเกณฑ์ ISCED 2013

ISCED 2013		สถาบันการจัดการ ปัญญารั้วฉิ้น	มหาวิทยาลัยเกริก	สถาบัน บัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยบูรพา
1	การบริหารธุรกิจและกฎหมาย	183	44	109	10	3
2	สังคมศาสตร์,-วารสารศาสตร์และ- สารสนเทศ	-	-	-	10	-
3	ศิลปะและมนุษย	-	-	5	-	43
4	วิศวกรรม,-อุตสาหกรรมและการ ก่อสร้าง	-	-	-	-	-
5	การศึกษา	-	91	-	27	6
6	สุขภาพและสวัสดิการ	-	-	-	15	9
7	งานบริการ	-	-	-	-	-
8	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	-	-	-
9	วิทยาศาสตร์-ธรรมชาติ,-คณิตศาสตร์ และสถิติ	-	-	-	22	-
1	เกษตรศาสตร์-วนศาสตร์-การประมง	-	-	-	-	-
0	และสัตวแพทย์	-	-	-	3	-
1	โปรแกรมทั่วไปและคุณสมบัติ	-	-	-	-	-

ISCED 2013	สถาบันการจัดการ ปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	สถาบัน บัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยบูรพา
รวม	183	135	114	87	61

บทสรุป (Conclusion)

อัตราการเติบโตของนักศึกษาจีนในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากปัจจัยผลักดัน นั่นคือ การแข่งขันสอบเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศจีนมีการแข่งขันสูงมาก และมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอต่อปริมาณนักศึกษา อีกทั้งนโยบายของจีนเรื่องหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One Belt, One Road) ทำให้นักศึกษาจีนต่างออกมาหาที่เรียนต่อในต่างประเทศ ในขณะเดียวกันปัจจัยดึงดูดคือ ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีความพร้อมในการรองรับนักศึกษาจากประเทศจีนทั้งในเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ไม่ไกลมากนัก ราคาค่าครองชีพต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในฝั่งอเมริกาและยุโรป และประเทศไทยยังเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญ แต่ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็เผชิญกับปัญหาการเข้าเรียนต่อของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยลดน้อยลง จากกระแสภาวะปัญหาการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัลหรือ **Digital Disruption**

สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนของไทยมีการปรับตัวและมีแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติเป็นไปตามมาตรฐานโดยมหาวิทยาลัยเอกชนมีจุดเด่นในเรื่องความยืดหยุ่นของหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรด้านบัญชี บริหาร โลจิสติกส์ การศึกษาและการท่องเที่ยว เช่น มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยเกริก ซึ่งเปิดหลักสูตรด้านการบริหารเป็นภาษาจีน มีการจัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน ส่งเสริมทุนการศึกษา และมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั้งในและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยเหล่านี้จึงได้รับความนิยมจากนักศึกษาจีนในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยหลักสูตรที่ได้รับความนิยมมากในระดับปริญญาโทคือ หลักสูตรด้านบริหาร และการศึกษา มหาวิทยาลัยมีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้นในแง่ของหลักสูตรและเครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน ในขณะการศึกษาในระดับปริญญาเอก สถาบันเอกชนและมหาวิทยาลัยรัฐในกำกับมีจุดเด่นในเรื่องของการศึกษาวิจัยในลักษณะ สะเต็มศึกษา (STEM : Science, Technology, Engineering and Mathematics) เครือข่ายความร่วมมือการทำงาน และการยอมรับในมาตรฐานความเป็นสากล โดยมหาวิทยาลัยรัฐสามารถตอบโจทย์ของหลักสูตร

นอกเหนือจากสาขาบริหารและกฎหมาย และสาขาการศึกษา ได้ตีความมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างไรก็ตามไม่กี่ปีที่ผ่านมา นักลงทุนชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนนิยมเข้ามาทำธุรกิจด้านการศึกษามากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้หลักสูตรมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆควรทำตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆในด้านการจัดการบริหารงานศึกษา รวมถึงมีการประกันคุณภาพ และไม่โฆษณาชวนเชื่อจนเกินความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง (References)

Voice TV. (2558). ม.ชินวัตร' ร่วมผลิตบัณฑิตป้อนอุตสาหกรรมจีน, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://www.voicetv.co.th/read/298071>, [15 ตุลาคม 2563]

Yang, L. และ กมลทิพย์ คำใจ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาจีนในการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์. 1(2), 73-89.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). การศึกษาบนฐานโลกาภิวัตน์ : กรณีการจัดการศึกษาฮาร์วาร์ดได้. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://drdancando.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%99%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A0%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%92/>, [15 ตุลาคม 2563]

ไทยรัฐออนไลน์. (2562). "ทุนจีน" รุกมหา'ลัยไทย เปิดทางหนีสอบกวดขัน เคลื่อนทัพเรียนนอก 6 แสนคนต่อปี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://www.thairath.co.th/scoop/1712528>. [15 ตุลาคม 2563]

จริญญา เทพพรบัญชากิจ. (2556). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนไทย. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ. 23(2), 25-46.

จิตรภณ ภูมิฉัตรมงคล และ อติลา ปงศ์ยี่หล้า. (2559). พฤติกรรมการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของนักศึกษาจีน. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย, 5(1), 38-49.

ผู้จัดการออนไลน์. (2562). มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เดินหน้าพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ ประกาศ MOU กับ Guangdong Ocean University Cunjin Collage รองรับนักศึกษาจีน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000120501>, [15 ตุลาคม 2563]

พิชญ์สินี มะโน. (2562). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุค DIGITAL DISRUPTION ต่อการศึกษา. *วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม*, 18(1), 1-6.

วรารณ สามโกเศศ. (2558). "DPU" เปิดเกมรุกดึง นศ.จีน ป้ายยอดสู่ 3,000 คนใน 5 ปี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.sanook.com/campus/1377211/>, [15 ตุลาคม 2563]

วิทวัส ดิษยะศริน สัตยารักษ์ และ วรารณ คล้ายประยงค์. (2553). การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทย. *วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมศาสตร์*, 42(2), 149-168.

ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา. (2562). นักศึกษารวม 2562 ภาคเรียนที่ 1 ใน สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน / กลุ่มสถาบัน / เพศ / ระดับการศึกษา / ชื่อหลักสูตร / (นักศึกษาต่างชาติ). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.info.mua.go.th/info/>. [1 ตุลาคม 2563]

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

Castles, S., & Miller, M. J. (2009). *The Age of Migration: International Population Movements in The Modern World*. 4th ED, Great Britain: Palgrave Macmillan.

Starck, K., & Zadeh, S. H. (2013). Marketing within Higher Education Institutions - A Case Study of Two Private Thai Universities. *Master Thesis in Business Administration*, 15 ECTS. Sweden.

UNESCO Institute for Statistics. (2015). International Standard Classification of Education Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions doi: 10.15220/978-92-9189-179-5-en